

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

2010/2245(INI)

9. 2. 2011

NÁVRH ZPRÁVY

o Unii inovací: proměna Evropy pro svět po krizi
(2010/2245(INI))

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

Zpravodajka: Judith A. Merkies

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU.....	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	9

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o Unii inovací: proměna Evropy pro svět po krizi (2010/2245(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. října nazvané „Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020 Unie inovací“ (KOM(2010)0546),
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2010 o evropských inovačních partnerstvích v rámci stěžejní iniciativy Unie inovací¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2010 nazvané Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ (KOM(2010)2020),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. ledna 2011 nazvané „Evropa účinněji využívající zdroje – stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020“ (KOM(2011)0021),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne xxx 2011 nazvané „Plán EU, aby byl do roku 2050 uskutečněn přechod na nízkouhlíkové hospodářství“ (KOM(2011)xxx),
- s ohledem na své usnesení ze dne xx března 2011 o průmyslové politice pro éru globalizace²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2010 o inovační politice Společenství v měnícím se světě³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. června 2010 o strategii EU do roku 2020⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2010 o zjednodušení provádění rámcových výzkumných programů⁵,
- s ohledem na závěry zasedání Evropské rady ze dne 4. února 2011 o inovacích,
- s ohledem na závěry 3049. zasedání Rady ve složení pro konkurenceschopnost, které se konalo ve dnech 25. a 26. listopadu 2010, o Unii inovací pro Evropu,
- s ohledem na závěry 3035. zasedání Rady ve složení pro konkurenceschopnost ze dne 12. října 2010 na téma zvyšování přitažlivosti výzkumných a inovačních programů EU: potřeba zjednodušení,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 28. října 2010 nazvané „Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace: konkurenceschopnost a udržitelnost ve středu zájmu“

¹ Přijaté texty, P7_TA(2010)0398.

² Přijaté texty, P7_TA(2011).....

³ Přijaté texty, P7_TA(2010)0209.

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2010)0223.

⁵ Přijaté texty, P7_TA(2010)0401.

(KOM(2010)0614),

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. října 2010 nazvané „Příspěvek regionální politiky k inteligentnímu růstu v rámci strategie Evropa 2020“ (KOM(2010)0553),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2009 nazvané „Příprava na budoucnost: vývoj společné strategie pro klíčové technologie v EU“ (KOM(2009)0512),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. března 2009 nazvané „Strategie pro výzkum a inovace v oblasti IKT v Evropě: Zvyšujeme laťku“ (KOM(2009)0116),
 - s ohledem na stanovisko Výboru regionů ze dne xxx,
 - s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne xxx,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku a stanoviska Výboru pro mezinárodní obchod, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, Výboru pro regionální rozvoj, Výboru pro kulturu a vzdělávání a Výboru pro právní záležitosti (A7-0000/2011),
- A. vzhledem k tomu, že urychlení inovací má zásadní význam nejen pro dosažení udržitelného hospodářského modelu a zajištění budoucí zaměstnanosti, ale poskytnete rovněž řešení společných závažných společenských výzev, před nimiž evropská společnost stojí, kterými jsou:
- současné demografické změny: stárnutí společnosti, nárůst urbanizace a migrace;
 - přechod k udržitelnému řízení zdrojů: změna klimatu, obnovitelné zdroje energie, nedostatek vody, záplavy a snaha zajistit a nahradit kritické suroviny;
 - stabilní a spravedlivé hospodářství: hospodářská obnova, využívání znalostní společnosti a posílení konkurenceschopnosti EU,
- B. vzhledem k tomu, že klíč k podpoře inovací spočívá v těchto skutečnostech:
- soustředění se na tvůrčí potenciál občanů, modely spotřeby a reakce na nové myšlenky,
 - dlouhodobý, stabilní, jednoduchý, transparentní a podpůrný regulační rámec,
 - lepší přístup k finančním prostředkům (zejména pro malé a střední podniky),
 - plodná spolupráce mezi výzkumnými institucemi, podniky, vládami a občany,

Integrovaný a interdisciplinární přístup

1. vítá stěžejní iniciativu Unie inovací, která je zatím nejvýznamnějším a konkrétním pokusem o zavedení strategické, integrované evropské inovační politiky, jejíž úspěch ovšem závisí na plné spolupráci členských států – a na tom, jak ji členské státy budou provádět;

2. požaduje široký koncept inovací, který jde nad rámec inovací zaměřených na technologie a výroby, a klade důraz na rozhodující stimulační úlohu občanů; připomíná, že inovace jsou úspěšným uplatněním myšlenek v praxi a promítají se do výrobků, postupů, služeb a pohybů;
3. poukazuje na to, že cíle, jak jsou stanoveny ve strategii Evropa 2020, energetické strategii pro Evropu 2011–2020 a v plánu EU, aby byl do roku 2050 uskutečněn přechod na nízkouhlíkové hospodářství, musí představovat v rámci Unie inovací prioritu;
4. vítá zaměření Komise na závažné společenské výzvy a zdůrazňuje, že inovace jsou potřeba pro zvýšení účinnosti využití zdrojů a zajištění jejich udržitelné náhrady, zatímco bude zároveň omezována jejich spotřeba a spotřeba energie;
5. zdůrazňuje význam stěžejní iniciativy „Evropa účinněji využívající zdroje“ a úsilí o zrušení vazby mezi hospodářským růstem a využíváním zdrojů, které se zaměřuje na podporu posunu směrem k nízkouhlíkovému hospodářství, zvyšování využití obnovitelných zdrojů energie a rozvíjení udržitelné dopravy;
6. zdůrazňuje, že úspěch inovační politiky závisí na těchto okolnostech:
 - strategickému směřování, navrhování a provádění všech politik a opatření s cílem přispět k inovacím v Evropě a posílit je (například prostřednictvím vzdělávání, trhu práce, jednotného trhu, infrastruktury, nástrojů pro zdanění, průmyslové politiky a obchodu);
 - dobře koordinované spolupráci a podpoře na úrovni EU, členských států a na úrovni regionální;
 - maximálním zapojení všech příslušných subjektů na těchto úrovních, tj. malých a středních podniků, průmyslu, vysokých škol, výzkumných institucí, vlád a sociálních partnerů;
 - koordinaci a soudržnosti mezi různými oblastmi politik, opatřeními a nástroji, aby se tak zabránilo tříštění a zdvojování v důsledku nekoordinovaného úsilí v oblasti výzkumu a inovací;

zdůrazňuje, že hlavním cílem politiky Unie inovací by mělo být usnadnit koordinaci a soudržnost tím, že bude přijat skutečně ucelený přístup zaměřený na závažné společenské výzvy;

7. vítá návrh Komise na rozvoj jednotného integrovaného ukazatele umožňujícího lépe sledovat pokrok v inovacích; vyzývá k dalšímu rozvoji „srovnávací tabulky“ prostřednictvím mezinárodní spolupráce;

Inovace soustředěné na občany a sociální inovace

8. zdůrazňuje, že poptávka občanů jako spotřebitelů a jejich zapojení jako odborníků jsou hlavními hybateli inovací; poukazuje na to, že vytváření inovační společnosti musí být proto založeno na účasti občanů tím, že budou moci formulovat své potřeby a tvůrčí potenciál přístupem zdola nahoru a budou jim nabídnuta inovační řešení, která umožňují jednotlivým občanům přispívat k účinnému využívání zdrojů;

9. vyzývá Komisi a členské státy, aby vynaložily značné úsilí a pokusily se změnit myšlení směrem k inovačnímu a zvědavému uvažování a aby podporovaly změny na cestě k udržitelným modelům chování a aktivně prosazovaly zapojení občanů do inovací;
10. zdůrazňuje význam sociálních inovací a potřebu přijmout přístup zdola nahoru a otevřené prostředí pro tvůrčí myšlenky, aby byl urychlen růst produktivity, zlepšeno postavení zaměstnanců a rozvinuta řešení nevyřešených sociálních potřeb (jako je začlenění a přistěhovalectví);
11. vyzývá EU, vnitrostátní a regionální orgány, aby stimulovaly sociální inovace a poskytovaly veřejné finanční prostředky na jejich podporu; zdůrazňuje, že sociální inovace by měly být zahrnuty do finančních prostředků a podpory v rámci programů, jako je Evropský sociální fond, rámcové programy a rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace;
12. vyzývá členské státy, aby přijaly opatření zaměřená na zlepšení podnikatelských a mnohostnních dovedností (mladých) Evropanů prostřednictvím začlenění podnikání a inovací do všech oblastí vzdělávání;

Zjednodušení, zmírňování roztříštěnosti, financování a standardizace

13. vyzývá Komisi, aby vytvořila jednoduchý a přístupný systém, který urychlí inovace, zaměří se na závažné společenské výzvy a bude aktivně bránit roztříštěnosti a byrokracii;
14. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy zřídila jednotné kontaktní místo, tedy službu, kde všechny zúčastněné strany (obzvláště inovativní malé firmy) – včetně orgánů místní a regionální vlády – mohou žádat o finanční podporu nebo budou spojeni s možnými partnery;
15. vyzývá Komisi, aby zavedla lepší způsob financování inovací tím, že vytvoří synergie a propojí případně prostředky programů na podporu výzkumu, vývoje a inovací, jako jsou rámcové programy, společné technologické iniciativy, rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace, společné programy, Evropský inovační a technologický institut a Evropský strategický plán pro energetické technologie, a aby směřovala strukturální financování a části fondů Společné zemědělské politiky a výnosů z aukcí v systému obchodování s emisními povolenkami do inovací; připojuje se k výzvě Rady, aby byla nastolena nová rovnováha mezi důvěrou a kontrolou a mezi podstoupením rizika a jeho eliminací;
16. naléhavě žádá o zachování pevného základu vynikající kvality v oblasti základního výzkumu, a to na základě úspěchů Evropské rady pro výzkum;
17. vyzývá Komisi, aby více propojila nástroje financování s inovačními opatřeními na straně poptávky, jako je iniciativa pro vyspělé trhy;
18. naléhavě žádá Komisi, aby ještě rozšířila úspěšný finanční nástroj na sdílení rizik Evropské investiční banky tím, želepší dostupné záruky, poskytne dalších 500 milionů EUR v roce 2011, navýší stávající objem finančních prostředků z 1 miliardy na 5 miliard EUR po roce 2014 a diverzifikuje rizikový faktor;

19. naléhavě žádá Komisi, aby přesunula větší podíl výzkumu, který je blízko trhu, do nástrojů založených na půjčkách, jako je rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace, Finanční nástroj na sdílení rizik a Evropský investiční fond, a aby malým a středním podnikům poskytla přístup k těmto nástrojům po celé Evropě;
20. vyzývá Komisi a členské státy, aby znovu posoudily celý ekosystém inovací v zájmu odstranění zbytečných překážek, například těch, které brání přístupu k půjčkám vysokým školám;
21. vyzývá členské státy, aby co nejlépe využívaly v současném období financování strukturální fondy pro výzkum, vývoj a inovace a zaměřovaly se přitom na závažné společenské výzvy; vyzývá Komisi a členské státy, aby zabránily nákladnému zdvojení tým, že budou podporovat strategie inteligentní specializace;
22. připojuje se k požadavku Rady, která vyzvala Komisi, aby předložila návrh na urychlení, zjednodušení a modernizaci činností standardizace, což zajistí rychlejší evropskou odpověď na vývoj inovací na globálním trhu;

Jednotný trh a oblast duševního vlastnictví

23. zdůrazňuje, že je třeba evropský jednotný trh bezodkladně dokončit pro všechny produkty a služby, včetně inovačních zdravotnických přípravků, a zajistit tak přístup 500 milionům spotřebitelů;
24. zdůrazňuje, že silný a vyvážený systém práv duševního vlastnictví je jednou z rozhodujících rámcových podmínek pro inovace; vyzývá Komisi, aby vypracovala komplexní strategii v oblasti duševního vlastnictví, která vytvoří rovnováhu mezi právy vynálezců a podporou širokého užívání a přístupu ke znalostem a vynálezům;
25. požaduje zavedení jednotného patentu Společenství; vítá přitom širokou podporu Rady pro postup posílené spolupráce, pokud jde o jednotný patent EU a jeho spuštění v roce 2011;
26. požaduje dokončení Evropského výzkumného prostoru – závazku vyplývajícího ze Smlouvy – do roku 2014 tak, aby si EU mohla udržet a přilákat největší talenty;
27. vítá návrh Komise vytvořit do konce roku 2011 evropský trh pro obchodování se znalostmi a udílení licencí, včetně usnadnění přístupu k nevyužitému duševnímu vlastnictví;

Veřejné zakázky

28. připomíná, že veřejné zakázky, které představují 17 % ročního HDP EU, sehrávají důležitou úlohu na evropském jednotném trhu a podněcují inovace;
29. naléhavě žádá členské státy, aby směřovaly své veřejné zakázky do inovativních výrobků, postupů a služeb; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby v rámci svých legislativních návrhů, a zejména při přezkumu možností zadávání veřejných zakázek ve fázi před uzavřením smlouvy, napomáhala inovacím umožňujícím využití veřejných zakázek,

a vyzývá členské státy, aby navýšily své ekologické veřejné zakázky;

30. zdůrazňuje, že přístup k trhu veřejných zakázek je třeba založit na mezinárodní reciprocitě a umožnit tím podnikům EU soupeřit na mezinárodní úrovni za spravedlivých podmínek;

Evropská inovační partnerství (EIP):

31. připomíná své usnesení ze dne 11. listopadu 2010 o evropských inovačních partnerstvích, v němž:

- uvádí zastřešující zásadu porozumění zdrojům ve všech evropských inovačních partnerstvích, čímž by se podpořilo účinné využívání zdrojů; inteligentní spotřeba a účinná výroba prostřednictvím celého dodavatelského řetězce,
- vítá pilotní projekt v oblasti aktivního a zdravého stárnutí;

32. zdůrazňuje, že evropská inovační partnerství musí:

- být v souladu se závažnými společenskými výzvami,
- vyzývat k novému přístupu pomocí ambiciózních, ale proveditelných cílů typu „člověk na měsíci“,
- vytvářet synergie a naplňovat zásady SMART,
- být společná pro nejméně dvě oblasti politiky (GŘ) v rámci Komise a
- zahrnovat všechny programy pro inovace, a to včetně znalostních a inovačních společenství Evropského technologického institutu,

33. vyzývá Komisi, aby každoročně informovala Parlament o všech evropských inovačních partnerstvích a dvakrát ročně o prvním pilotním projektu;

Region jako významný partner

34. zdůrazňuje, že pro dosažení cílů Unie inovací je klíčové plné zapojení regionální a místní úrovně, neboť tyto úrovně disponují potřebnou blízkostí širokému okruhu subjektů zapojených do inovací a slouží jako prostředník mezi těmito různými subjekty, členskými státy a EU;

o

o o

35. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a členským státům.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Velké společenské výzvy

Spolupráce posilňuje. Při hledání řešení společných evropských problémů jsou společné inovace způsobem, jak lépe směřovat k cíli a dosáhnout rychlejšího rozvoje, lepší efektivity (nákladů) a jak zapojit více tvůrčích sil. Úkolem iniciativy Unie inovací není jen řešit společné společenské problémy, ale i posílit konkurenceschopnost Evropy a ukázat cestu ven z ekonomické krize. Evropa je závislá na dovozu a členské státy společně cítí potřebu zacházet s přírodními zdroji a surovinami inteligentním a trvale udržitelným způsobem, neboť tyto zdroje jsou potřebné pro zvýšení energetické účinnosti, pro průmysl a pro potravinářskou výrobu. Stárnutí obyvatelstva představuje výzvu téměř pro každou zemi EU. Společný přístup může rychleji přinést výsledky, co se týče zajištění delšího života prožitého ve zdraví, lepší péče a léků a může zároveň přispět i ke kontrole nákladů. Evropské ekonomiky jsou již natolik provázané, že si společný přístup nevyžaduje jen stabilizaci eura, ale také posílení konkurenceschopnosti členských států. Společná cesta ke spravedlivé a stabilní ekonomice.

Tvůrčí činnost lidí: svoboda inovací

Lidé jsou tvořivými bytostmi a musí dostat prostor, aby se mohli spolupodílet na zlepšení svého okolí a společnosti. Z posledních výzkumů vyplývá, že taková sociální inovace přispívá až 75 % k úspěšné technologické obnově. Taktéž poskytnutí prostoru zaměstnancům, aby svými myšlenkami přispívali k vylepšení pracovních procesů, má neocenitelnou hodnotu. Občané jsou sami o sobě tvůrci inovací, vyvíjí například aplikace pro iPhone, který sice není evropským výrobkem, ale jejich chování a spotřeba jsou řídicími mechanismy inovací. Je proto důležité, aby lidé měli a využívali příležitost sami ovlivňovat a účastnit se přechodu směrem k udržitelné společnosti, například v malé míře ke zlepšení obnovitelných energetických aplikací. Změny v chování, ke kterým patří i změny ve spotřebě, jsou silnými podněty pro inovace.

Co můžou občané prostřednictvím inovací získat?

Cílem zaměřením na inovace je udržet životní úroveň v Evropě na vysoké úrovni prostřednictvím trvale udržitelných alternativ doposud používaných výrobků, procesů a služeb. Příkladem výhod, které občanům musí nabídnout evropská spolupráce, jsou rychlejší řešení pro zlepšení péče geriatrických pacientů, léčba chorob vzniklá následkem blahobytu, mobilita seniorů. Cílem modelu inovativní partnerství pro aktivní a zdravé stárnutí je získat do roku 2020 pro každého obyvatele Evropy navíc dva roky života prožitého ve zdraví.

Cíl

Základem pro podporu inovací jsou předvídací rozhodnutí a ambiciózní cíle. Cílenou a jednotnou politikou. Mají-li inovace řešit tak velké množství problémů, musí být vytvořena účinná politika na podporu tvůrčí činnosti, která během krátkého období přispěje k vytvoření nových výrobků, služeb, procesů nebo pohybů.

Co jsou inovace a co lze zlepšit?

Ještě donedávna byly inovace spojeny jen s výzkumem a za inovace byly pokládány jen výrobky špičkové technologie. Pojem inovace má však daleko širší rozsah a spočívá v úspěšné přeměně myšlenky na výrobek, proces, službu nebo pohyb. Velmi důležitým zdrojem inovací je výzkum, který však není zdrojem jediným. Může to být i náhlá vynikající myšlenka, která může být ihned přeměněna na výrobek, proces, službu nebo pohyb (např. Facebook).

Aby bylo možné jednoduchým způsobem uplatnit myšlenky na trhu či v praxi, je nutné zajistit:

1. lepší přístup k úvěrům a finanční podpoře;
2. více veřejných a soukromých investic do výzkumu, vývoje, inovací na evropské a vnitrostátní úrovni;
3. jasně definovaná pravidla s dlouhodobou perspektivou;
4. jednoduché postupy pro přístup k evropským nebo vnitrostátním stimulačním programům, snížení administrativní zátěže:
 - jednotné kontaktní místo pro evropské stimulační programy, které komplexně přebere podávání žádostí za podnikatele (zejména malé a střední podniky), výzkumné ústavy, univerzity a dokonce i regionální a místní orgány. Na tomto kontaktním místě nebudou řešeny jen otázky financování, ale i vyhledávání vhodných partnerů pro spolupráci,
 - spojení stimulačních programů tam, kde je to možné, neboť mnohé programy se překrývají. Roztříštěné fondy obvykle znamenají i roztržitý cíl,
 - snížení provádění kontroly při žádostech o financování, zvýšení odbornosti při přidělování finančních prostředků a následné posílení důvěry;
5. dobrou spolupráci mezi EU, vnitrostátními, regionálními a místními orgány, výzkumnými ústavami, univerzitami, podniky a v neposlední řadě mezi občany;
6. podporu kvantitativních schopností ve vzdělávání (exaktní vědy), více pozornosti pro podnikání v rámci studia, nárůst výměny mezi obory a zlepšení spolupráce mezi vzděláváním, vědou a podnikatelskou sférou;
7. cenově přístupný a jednoduchý evropský patent, účinná pravidla na ochranu duševního vlastnictví a evropský systém na výměnu nevyužitých patentů;
8. skutečný vnitřní evropský trh, kde mohou inovace lépe uspět vzhledem k tomu, že tento trh bude využívat 500 milionů občanů. V současné době některé inovace nemohou překročit hranice v souvislosti s komplexními postupy pro přijímání a odlišnou legislativou jednotlivých států. Pojem vnitřní trh musíme rozšířit i o ty trhy, které donedávna fungovaly spíše na vnitrostátní úrovni, jako např. trh s inovativními výrobky v oblasti zdravotnictví, jež právě přispívají k aktivnímu a zdravému stárnutí;
9. pružné veřejné zakázky v oblasti (trvale udržitelných) inovací. Musí se odstranit překážky pro poskytovatele s jedinečnou nabídkou a související s právem duševního vlastnictví i v rámci předkomerčního procesu.

Evropská politika

Evropská politika se musí více soustředit na konkrétní stanovování a plnění cílů z oblasti velkých společenských výzev. V současnosti je politika v oblasti inovací ještě stále příliš

roztržštěná a zaměřená především na výzkum. Zaměření na výzkum se musí nadále zachovat a musí se naplnit cíl věnovat na výzkum 3 % HDP. Kromě toho je však nezbytná i podpora jiných procesů v jiných oblastech, které přispívají k (sociálním) inovacím. Je třeba zavést holistický a kompaktní přístup k inovacím.

Evropské inovační partnerství

Evropská komise představila inovační partnerství, aby bylo možné najít rychleji řešení pro velké společenské výzvy. Cílem těchto partnerství je především najít součinnost mezi současným rozvojem inovací a řešením problémů, které brání rychlejšímu inovačnímu procesu. Tato partnerství se musí zakládat na zásadě SMART – musí být specifická, měřitelná, ambiciózní, realistická a časově vymezená. Všechna tato partnerství musí být v souladu se třemi velkými společenskými výzvami, aby došlo k zabránění roztržštěnosti.